

ZÁVĚRY

Předmět: Závěry z 62. zasedání Rady EHP (Brusel 27. května 2026)

1. Šedesáté druhé zasedání Rady Evropského hospodářského prostoru se konalo v Bruselu dne 27. května 2026 za předsednictví Michaela Damianose, kyperského ministra energetiky, obchodu a průmyslu, který zastupoval předsednictví Rady Evropské unie. Zasedání se účastnili Espen Barth Eide, ministr zahraničních věcí Norska, Sabine Monauniová, ministryně zahraničních věcí, životního prostředí a kultury Lichtenštejnska a Martin Eyjólfsson, stálý státní tajemník islandského ministerstva zahraničních věcí, jakož i zástupci Evropské komise a Evropské služby pro vnější činnost.
Členové Rady EHP jednali o celkovém fungování Dohody o EHP a vedli orientační rozpravu na téma zajištění konkurenceschopnosti a zeleného růstu na vnitřním trhu.
2. Rada EHP zdůraznila trvalý a narůstající význam Dohody o EHP jako pevného základu vztahů mezi EU a státy ESVO EHP. Dohoda posiluje společné hodnoty a zásady demokracie, odhodlání prosazovat mezinárodní řád založený na pravidlech, individuální svobody, právní stát a základní práva.

3. Na základě těchto sdílených hodnot a zásad Rada EHP zdůraznila, že prosazování mezinárodního řádu založeného na pravidlech rovněž vyžaduje jednotnou reakci na globální bezpečnostní výzvy.
Členové Rady EHP opětovně zdůraznili, že budou neochvějně podporovat nezávislost, svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic. Budou i nadále přispívat k mírovému úsilí, zejména prostřednictvím koalice ochotných a ve spolupráci se Spojenými státy, a v koordinaci s podobně smýšlejícími partnery a spojenci poskytovat Ukrajině a jejímu lidu komplexní politickou, finanční, hospodářskou, humanitární, vojenskou a diplomatickou podporu, mimo jiné zintenzivněním jejich globálního dosahu. Vyjádřili rovněž podporu všeobecnému, spravedlivému a trvalému míru založenému na Chartě OSN a mezinárodním právu.
4. Rada EHP uvítala politický dialog na ministerské úrovni mezi vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a ministry zahraničních věcí Islandu, Lichtenštejnska a Norska, během něhož účastníci vedli neformální výměnu názorů na aktuální zahraničněpolitické otázky společného zájmu. Zdůraznila, že je důležité nadále zvat úředníky ze států ESVO EHP k účasti na politických dialozích konajících se souběžně s pracovními skupinami Rady EU.
5. Rada EHP zdůraznila, že v době geopolitické nejistoty má zásadní význam posílení bezpečnosti, odolnosti, strategické autonomie a konkurenceschopnosti všech 30 států, které jsou součástí vnitřního trhu, a dosažení hmatatelných výsledků pro evropské občany a podniky. Zdůraznila význam silného a dobře fungujícího vnitřního trhu založeného na čtyřech svobodách a rovných a spravedlivých podmínkách hospodářské soutěže pro podniky, jež zamezují škodlivým praktikám a podporují podmínky pro hospodářský růst a nová pracovní místa v celém EHP.
6. Rada EHP zdůraznila, že EU a státy ESVO EHP sdílejí společný zájem na zachování integrity vnitřního trhu a rovných podmínek v závislosti na vývoji nových politik a iniciativ s cílem vyrovnat se se současnými geopolitickými výzvami.

7. Rada EHP poukázala na podstatné výhody, které vnitřní trh nabízí, a na význam úzké spolupráce mezi EU a státy ESVO EHP a v této souvislosti ocenila pozitivní přínos států ESVO EHP k rozhodovacímu procesu v oblasti právních předpisů a programů s významem pro EHP. Zdůraznila, že tento příspěvek podporuje náš společný zájem na transparentních a dobře připravených politikách. Rada EHP dále zdůraznila, že je důležité zvát ministry států ESVO EHP na relevantní neformální ministerská zasedání a konference. Ocenila, že kyperské předsednictví i nadcházející předsednictví v této praxi pokračují.
8. Rada EHP uznala, že mezinárodní obchod nadále čelí výzvam v době, kdy jsou globální dodavatelské řetězce pod tlakem, znovu potvrdila, že je odhodlána zasazovat se o otevřený, spravedlivý a udržitelný obchod a zdůraznila význam obchodního systému založeného na pravidlech. Členové Rady EHP se dohodli, že budou úzce spolupracovat na dosažení smysluplných výsledků v návaznosti na výsledek 14. zasedání Konference ministrů Světové obchodní organizace, které se konalo v březnu v Kamerunu.
9. Rada EHP uznala, že je nezbytné pokračovat v probíhající práci na snížení počtu aktů EU, které čekají na začlenění do Dohody o EHP, aby byla zaručena právní jistota a jednotnost EHP v souladu s článkem 102 Dohody o EHP. Zároveň konstatovala, že počet nezačleněných aktů je i nadále vysoký, a zdůraznila, že je třeba zintenzivnit úsilí a udržovat úzkou spolupráci v zájmu rychlého začlenění aktů, které zůstávají dlouho nevyřešeny, aby byla zajištěna právní jistota a homogenita v EHP a řádné fungování vnitřního trhu. Rovněž zdůraznila, že je důležité zajistit včasné provedení *acquis* ve vnitrostátních právních systémech.

10. Rada EHP zdůraznila význam úzké spolupráce mezi EU a státy ESVO EHP při posilování hospodářské bezpečnosti a odolnosti. Rada EHP uznává, že Dohoda o EHP nezahrnuje vnější obchod a celní politiku, vítá nicméně pokračující jednání o úzké spolupráci v oblastech politiky mimo oblast působnosti Dohody o EHP, včetně toho, jak k těmto záležitostem nejlépe přistupovat, aby byla zajištěna konkurenceschopnost a zachována integrita vnitřního trhu.
11. V zájmu posílení konkurenceschopnosti vnitřního trhu Rada EHP zdůraznila, že je důležité zajistit prostředí příznivé pro podnikání, malé a střední podniky a inovace a snížit strategickou závislost v citlivých odvětvích. Uvítala úsilí o zjednodušení pravidel a snížení administrativní zátěže prostřednictvím souhrnných návrhů, aniž by byla narušena předvídatelnost, politické cíle, vysoké standardy či integrita vnitřního trhu, jakož i ambice Dohody o čistém průmyslu přeměnit dekarbonizaci na hnací sílu růstu evropského průmyslu. Rada EHP zároveň vítá výzvy k přijetí dalších ambiciózních souhrnných a zjednodušujících iniciativ.
12. Rada EHP zdůraznila, že je důležité pokračovat v úzké spolupráci mezi EU a státy ESVO EHP při dosahování jejich příslušných cílů v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti a dodržení závazků přijatých v rámci Pařížské dohody a celosvětovém rámci pro biologickou rozmanitost z Kchun-ningu a Montrealu.
13. Rada EHP uznala, že je kriticky důležité zajistit bezpečné, zabezpečené, cenově dostupné, udržitelné a nízkouhlíkové dodávky energie a chránit evropskou energetickou infrastrukturu před hybridními a jinými hrozbami. Zdůraznila, že komplexní strategie pro dekarbonizaci a konkurenceschopnost by měla průmyslu poskytnout předvídatelnost a měla by usilovat o to, aby do Evropy přilákala podniky a aby zdejší podniky svou výrobu rozšiřovaly a v Evropě zůstaly. Rada EHP rovněž zdůraznila, že je třeba plně využít v rámci EHP významný potenciál nízkouhlíkových zdrojů energie, které jsou bezpečné a udržitelné, zejména prohloubením integrace trhu a pokračující přeshraniční spolupráce, a tím přispět k celosvětovému cíli ztrojnásobit kapacitu energie z obnovitelných zdrojů a posílit energetickou bezpečnost Evropy.

14. Rada EHP zdůraznila klíčovou úlohu stanovování cen uhlíku při přechodu na čistou energii a pokračující spolupráci mezi EU a státy ESVO EHP při rozvoji systému EU pro obchodování s emisemi a vzala na vědomí nadcházející hodnocení leteckého propojení ostrovů, nejbližších regionů a odlehlých území, včetně zvažování konkurenceschopnosti a úniku uhlíku, jakož i dopadů na životní prostředí a klima. Uvítala probíhající práci na začlenění států ESVO EHP do mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích a cíle a akty týkající se přechodu odvětví dopravy na čistou energii v rámci balíčku „Fit for 55“.
15. Rada EHP vzala na vědomí balíček opatření v oblasti vojenské mobility a zdůraznila, že je důležité zajistit úzkou spolupráci, pokud jde o aspekty balíčku, které by týkají států ESVO EHP a Dohody o EHP.
16. Rada EHP zdůraznila, že je důležité, aby digitální transformace byla konkurenceschopná, spravedlivá a odolná a aby Evropa posílila své postavení v oblasti strategických digitálních technologií. Zdůraznila, že zásadní význam pro dobře fungující demokratickou společnost v digitálním věku mají ochrana svobody a plurality médií, redakční nezávislost a ochrana novinářů. Rada EHP zdůraznila význam toho, že v brzké době bude do Dohody o EHP začleněno nařízení o digitálních službách a nařízení o digitálních trzích. Poznamenala rovněž, že je důležité posílit kybernetickou bezpečnost a koordinaci a ochranu lidí, institucí a kritické infrastruktury před hybridními hrozbami.
17. Rada EHP uznává potenciální hospodářské, environmentální a společenské přínosy umělé inteligence a zdůrazňuje, že je důležité začlenit a účinně a soudržně provádět akt o umělé inteligenci a zároveň naplnit potenciál Evropy v oblasti umělé inteligence, jak se předpokládá v iniciativách, jako je Strategie pro využívání umělé inteligence, Akční plán pro kontinent umělé inteligence a strategie evropské datové unie. V této souvislosti Rada EHP zdůrazňuje, že je třeba vytvářet podmínky příznivé pro inovace, zajistit přístup k vysoce kvalitním datům a výpočetní kapacitě a posílit evropský ekosystém umělé inteligence v zájmu zvýšení konkurenceschopnosti a odolnosti.

18. Rada EHP zdůraznila význam sociálního rozměru Dohody o EHP, který se týká otázek pracovního práva, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a genderové rovnosti. Uvítala pokrok, jehož bylo dosaženo při provádění evropského pilíře sociálních práv, což je rámec, jehož cílem je dosažení inkluzivnější, odolnější a konkurenceschopnější Evropy. Rada EHP rovněž uznala význam užší spolupráce v oblasti zdraví. V této souvislosti zdůraznila význam podpory inovací v odvětvích zdraví a věd o živé přírodě v Evropě ve prospěch pacientů a systémů zdravotní péče. Rada EHP se zájmem očekává provádění farmaceutických právních předpisů EU a evropského prostoru pro zdravotní údaje, jakož i užší spolupráci v oblasti připravenosti a reakce v oblasti zdraví.
19. Aniž jsou dotčena probíhající jednání na úrovni EU o víceletém finančním rámci, vyzvala Rada EHP k tomu, aby byl nadále veden dialog o přípravách programů EU na příští finanční období (2028–2034) s cílem zajistit, aby byla do Dohody o EHP včas začleněna nová nařízení týkající se jednotlivých programů, se zohledněním práva na účast států ESVO EHP, jak je stanoveno v Dohodě o EHP.
20. Rada EHP připomněla, že Dohoda o EHP stanoví účast na vnitřním trhu, a v této souvislosti rovněž připomněla, že státy ESVO EHP přispívají ke snižování sociálních a hospodářských rozdílů v rámci EHP prostřednictvím finančního mechanismu EHP a norského finančního mechanismu ve prospěch smluvních stran s cílem podporovat trvalé a vyvážené posilování hospodářských a obchodních vztahů mezi všemi smluvními stranami Dohody o EHP v souladu s článkem 115 Dohody o EHP. Rada EHP uvítala uzavření dvoustranných memorand o porozumění a programových dohod mezi státy ESVO EHP a většinou přijímajících států za účelem stanovení jasného rámce a harmonogramu pro účinné a včasné čerpání finančních prostředků. Uvedla, že očekává co nejrychlejší uzavření dvoustranných memorand o porozumění se všemi přijímajícími státy.

21. Rada EHP zdůraznila, že smluvní strany s ohledem na článek 10 protokolu č. 38D přezkoumají potřebu řešit hospodářské a sociální rozdíly v rámci EHP a na základě tohoto posouzení zahájí budoucí jednání o příštích finančních mechanismech s dostatečným předstihem před ukončením finančních mechanismů na období 2021–2028 s cílem zabránit nedostatkům v provádění a umožnit efektivní a účelné programování budoucího výhledu financování.
22. Členové Rady EHP zdůraznili velký význam konstruktivní a inkluzivní spolupráce v otázkách rybolovu, která by měla být vyvážená a vzájemně výhodná, zejména pokud jde o udržitelné řízení populací společného zájmu v severovýchodním Atlantiku. Uznali, že je důležité pokračovat v jednáních s cílem vyřešit otevřené společné otázky rybářské politiky, jakož i význam dvoustranných dialogů v oblasti řízení rybolovu. Členové dále zdůraznili, že je třeba přijmout opatření k omezení nezákonného a neudržitelného rybolovu v severovýchodním Atlantiku.
23. Členové Rady EHP s politováním vzali na vědomí závažné zhoršení stavu populace makrely obecné v severovýchodním Atlantiku a poznamenali, že uznávají význam včasného dosažení komplexní a spravedlivé dohody o sdílení mezi všemi pobřežními státy.
24. Rada EHP znovu potvrdila závazky uvedené v protokolu č. 9 k Dohodě o EHP týkajícím se obchodu s rybami a jinými mořskými produkty.
25. Rada EHP připomněla závazek smluvních stran v souladu s článkem 19 Dohody o EHP a vyzvala strany, aby pokračovaly v dialogu s cílem přezkoumat podmínky obchodu se zemědělskými produkty, tak aby mohlo být v rámci jejich příslušných zemědělských politik dosaženo postupné liberalizace. Vyzvala smluvní strany, aby provedly nový přezkum režimu obchodování se zpracovanými zemědělskými produkty v rámci čl. 2 odst. 2 a článku 6 protokolu č. 3 k Dohodě o EHP, a to v zájmu další podpory obchodu v této oblasti.